

Élet Menete-kiállítás a Dohány-kertben

Az ENSZ idej holokauszt-émléknapja alkalmából alapítványunk megnyitotta a Dohány utcai zsinagóga sírkertjében azt a peszáchig tartó kiállítást, amely nemzetközi szervezetünk 30 évét mutatja be.

Nagy megtiszteltetés volt, hogy az eseményen a dermesztő hideg ellenére több holokauszt túlélő idős ember is tiszteletét tette, akiket virággal köszöntöttünk.

A megemlékezés elején *Mága Zoltán* hegedűművész és zenésztársai a Szól a Kakas már című művet adták elő, majd *Aharon Tamir*, szervezetünk nemzetközi főigazgatója méltatta a kiállítást.

Latorcai Csaba államtitkár-helyettes a magyarországi Élet Menete szervezet fontosságát és munkáját elismerve jelentette be, hogy a január 27-re tervezett gyalázatos Horthy-

Székelyi József

misét, amelyet a kormány is elítél, nem tartják meg a Belvárosi templomban.

Frölich Róbert országos főrabbi azzal lépett a mikrofonhoz, hogy meghallgatván az államtitkár urat, nem azt a beszédet fogja elmondani, amivel készült. Inkább örömet fejezte ki a kormány intézkedése miatt, hiszen így a budapesti zsidóság maradhat a zsinagógákban a szokásos szombat délelőtti istentiszteleteken, és nem kell a Március 15-e terere vonulnia, ahol bizonyára nagyon sokan jelentek volna meg.

A felszólalásokat követően *Heisler András* és

Ács Tamás, a Mazsihisz és a BZSH elnökei, valamint *Kunos Péter* ügyvezető igazgató *Teddy Poplinger* izraeli konzullal és *Székelyi József* színművésszel, Az Élet Menete Alapítvány alapítójával közösen vágták át az avatószalagot és nyitották meg a különleges kiállítást.

Szeretettel ajánljuk az Új Élet olvasóinak figyelmébe a fantasztikus képeket és a hozzájuk tartozó magyar nyelvű magyarázatokat, amelyek bepillantást nyújtanak nemzetközi szervezetünk elmúlt 30 évébe.

Előre bejelentett csoportoknak (15 fő felett), iskolai osztályoknak önkénteseink segítségével tárlatvezetést is biztosítunk. Jelentkezni az info@eletmenete.hu címen lehet.

Az Élet Menete Alapítvány

Ünnepi mulatság a fák újéve alkalmából

A Bálint Ház szervezésében, *Verő Tamás* főrabbi-val tartották gyümölcshéberestét a budapesti Csányi utcában, ahol a gyerekek és szüleik játékos, oldott formában sajtóíthatták el az ünnep legfontosabb tudnivalóit.

A zsidó időszámítás szerinti svát hónap tizenötödike a fák újéve, ami egyik legkésebb bizonyítéka, hogy a huszadik században megalkotott „környezettudatos szemléletmód” fogalma már több mint kétezer éve is létezett: ezt le lehet vezetni magából a Tórából. A fák, a természet, a környezet tisztességét és megbecsülését jelzi, hogy egy bölcs zsidó tanító mondása szerint ha fáultetés közben érkezne meg a Messiás, akkor először ültess el a fát, és csak utána köszöntsd a Megváltót.

Az ünnep alkalmából rendeztek tu bisváti széderestét az Erzsébetvárosi Zsidó Történelmi Tárnak és a Zsidó Erzsébetváros Klubnak is helyet adó, a budapesti Csányi utca 5. szám alatt található létesítményben. (A rendezvényt a Bálint Ház munkatársai szervezték, és azért tartották a Csányi utcában, mert az ő intézményük még felújítás alatt áll.)

A gyerekeket és szüleiket *Fritz Zsuzsanna*, a Bálint Ház vezetője köszöntötte, majd a gyerekek egyik első számú kedvence, *Verő Tamás*, a Frankel-zsinagóga rabbija következett, akivel játékos formában sajtóíthatták el az ünnep legfontosabb tudnivalóit. Megtudhattuk a főrabbitól, hogy tu bisvát a négy zsidó újév egyike a vallási újév, a naptári újév

és a tizedek újéve mellett. *Verő Tamás* szavaira a résztvevők egy-egy pillanatra fákat utánoztak – leguggoltak, megnőttek, majd a kezüket, azaz a karjaikat rázták, hogy megtanulják: az ember a mező, míg a Tóra az élet fája. A vallásos zsidó ember szerint a fákat ezért legalább olyan becsben kell tartani, mint az embert – gyümölcshéberest még akkor sem szabad kívágni, ha a fájával egyébként fűteni akarnánk. A főrabbi kérésére a gyerekek azt is elképzelték, hogy Cfát városában a 16. században élve, követik a széder rendjét, pontosan úgy, ahogyan annak idején a bölcsek tették és tanították.

Mivel a hagyomány szerint tu bisvátkor tizenötféle gyümölcset kell enni, az aulában elhelyezett asztalok szinte roskadoztak. Természetesen nem hiányoztak a kínálatból a Tóra által megemléltet, Izraelben honos magvak és gyümölcsök: az árpa, búza, datolya, füge, gránátalma, olívabogyó és szőlő.

A szervezők azonban kitétek magukért, és a hét „alaphozzávalón” kívül csemegézhetünk almát, aszalt barackot, aszalt szilvát, banánt, diót, kivit, mogyorót, narancsot is.

K. Zs. / mazihsz.hu

Az aransáfrány jegyében emlékeztek

A hódmezővásárhelyi Magyar Tragédia 1944 Kiállítóhelyen emlékeztek – a holokauszt nemzetközi emléknapjához közeledve – a vészorkozakban életét vesztett mintegy másfél millió gyermekre a szegedi Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középköznevelési Intézetének támogatásával megvalósuló nemzetközi Krókusz Projektben vesznek részt, másort is adtak a kiállítóhelyen.

Ireland (Írországi Holokauszt-oktatási Alapítvány) és a Szembenézés Alapítvány programjában, azaz a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológia Kar Neveléstudományi Intézetének támogatásával megvalósuló nemzetközi Krókusz Projektben vesznek részt, másort is adtak a kiállítóhelyen.

A krókusz – aransáfrány – sárga, hatszirmú virág, amely színével és formájával is utal a Dávid-csillagra. A nevét viselő projekt célja, hogy a fiatalok megértsék, mi okozta a holokausztban meggyilkolt másfél millió gyermek halálát, és értelmezni tudják a történelem és a saját életük közötti kapcsolatot.

Boneczné Bakó Anikó, az iskola tanára elmondta: a diákok tavasszal a szegedi zsinagóga kertjében fognak krókuszokat ültetni. A nemzetközi Krókusz Projekt keretében ugyanis világszerte sárga aransáfrányokat ültetnek azoknak a gyerekeknek az emlékére, akik a holokauszt áldozataivá váltak: hogy ne vesszenek a feledés homályába, hanem emléküket tovább éljen a jövő nemzedékekben.

Miután a diákok megismerték a hódmezővásárhelyi zsinagógát és a kiállítóhelyet, Anna Frank és Radnóti Miklós naplójából vett idézetekből összeállított műsorukkal rótták le kegyeletüket, majd a kiállítóhely gyermekáldozatoknak emléket állító portáljánál helyezték el a hagyományos köveket.

Promenad.hu

A közelmúltban tartották Tel-Avivban a World WIZO Elnökségi Konferenciáját, melyre a WIZO Hungary is meghívást kapott.

Ez alkalmat adott arra, hogy kézzelfoghatóan kifejezzük szolidaritásunkat az Izraelben 800 szociális intézményt működtető szervezettel, amelynek magunk is tagjai vagyunk. A konferenciát megelőzően hosszas egyeztetést folytattunk, melynek eredményeképpen adoptáltunk egy hátrányos családi háttérű és speciális nevelési igényű gyerekeket befogadó bölcsődét. Ily módon lehetőség nyílt arra, hogy a bölcsődének szánt adományok egyesületünkön keresztül célba érjenek.

Az intézményben 80 kicsi – 6 hónaptól 2,5 évesig – tölti a napjait, akiket szüleik szorult helyzetben, egyedülállóként vagy segélyből nevelnek. A gyerekek testi-lelki igényeinek kielégítéséről 16 fő gondoskodik, egy – a korai fejlesztésben specialista – szakértő segítségével. Az elsődleges cél a legjobb képzési módszerekkel biztosítani ezekben a gyerekeknek is az egyenlő eséllyel való indulást az életben, hiszen ők, mint minden gyermek, Izrael jövőjét jelentik.

Megérkezésünk után a repülőtérről egyenesen a bölcsődébe mentünk, ahol már izgatottan vártak ránk az ott dolgozók és az apróságok, valamint a World WIZO önkéntesei. Feldíszített előtérben kis asztalkán finomságok, a falon letakart tábla fogadott minket.

Rivka Lazovsky főtisztviselő üdvözlő szavai után egy kis sétára invitált, hogy a saját szemünkkel is lássuk a bölcsit, ne csak leírásból ismerjük.

Bemutatták a kert játszó- és munkaterületeit, ahol a műanyag kismotoron vagy biciklin száguldozók kiépített KRESZ-pályán tanulják meg a közlekedési szabályokat. Egy kis elkerített parcellán a szülők és gyerekek együtt gyakorolhatják a bölcsöde szervezésében a kiskertgondozást, és persze csúszda, homokozó, labdajátékokra alkalmas pálya, szabadtéri játéktér, árnyékoló teraszok is rendelkezésre állnak.

A kert körbejárása után a kicsik énekel, táncol kedveskedtek, és a gondozójuk mesemondását a tartalomnak megfelelő koreográfiával kísérték. Szem nem maradt szárazon a bájos műsor láttán.

Ezt követően került sor az adoptálást megörökítő tábla leleplezésére, aminek nagy örömmel tettünk eleget. A kis ceremónia végén egy-egy dossziéban összegyűjtve rajzos ákombákomokat kaptunk kedves köszönettel.

Az élményből épp csak felocsúdvá érkezünk a tanácskozársra, ahol a megnyitón kiderült, hogy a WIZO Hungary először vesz részt Elnökségi Konferencián. Ez a többi ország képviselőiből őszinte érdeklődést váltott ki irántunk és hazai helyzetünk iránt, az adoptálásról pedig mindenki kifejezetten a megbecsülés hangján beszélt. Nagyon jóleső volt, hogy a mintegy 100 küldött azonnal régi barátként kezelt minket. Jó tagja lenni egy ilyen közös célokért dolgozó közösségnek, amelyben mindenki egyforma, függetlenül attól, hogy milyen körülmények közül érkezett.

WIZO Hungary Egyesület

Bemutatjuk a rabbikat: Róna Tamás

A jövőt az ifjúság jelenti, és az ifjúság számára oktatás kell, ehhez pedig intézmények, óvodától egyetemig. A vidéki zsidóságnak tehát oktatási intézményekre van szüksége, méghozzá vidéken, ahol él. Ezt vallja Róna Tamás kecskeméti rabbi, aki hatalmas területen, összesen hat megyében lát el rabbini szolgálatot, miközben több fővárosi egyetemen, így az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen oktat.

Az életrajza szerint Budapesten született, de már húsz éve él Kecskeméten. Családi kötelékek fűzik ehhez a nagyvárosához?

Nem, az édesapám családja Tiszafüredről származik, míg édesanyám édesapja nagyváradi, az anyai nagymamám pedig csengeri volt. Az anyai nagyszüleim Csengerben ismerkedtek meg, összeházasodtak, s onnan költöztek Pestre, közelebbre Angyalföldre, így én már Budapesten születtem 1975-ben. Az anyai nagypapám nehézfémöntő-mérnök volt, az 1956-os Nagy Imre-kormányban pedig kormánybiztosként tevékenykedett. Habár otthon nem nagyon emlegették ezt a kormánybiztosi feladatot, én magam számon tartottam, és büszke voltam rá.

Amit a családommal kapcsolatban fontosnak tartok még megemlíteni, hogy nekem már anyukám pocakjában eldőlt a nevem: a szüleim úgy döntöttek, ha fiú lesz a baba, akkor Tamásnak fogják nevezni, ha pedig lány, akkor Zsuzsinak. Ennek az volt az oka, hogy az apai nagypapám első feleségét Auschwitzban meggyilkolták a három és fél éves, Zsuzsi nevű kislányával együtt, miközben ráadásul várandós volt egy második babával. Az anyai nagymamám pedig 1941-ben született Tamás nevű kislánya, akivel együtt deportálták Auschwitzba. Ott kivették a kezei közül, és megölték. Az ilyen és ehhez hasonló borzalmak a szüleink és a saját generációnk számára nemcsak súlyos terheket jelentenek, hanem bizonyos értelemben többleterőt is. Ezt úgy értem, hogy habár a meggyilkoltak mártírhalála a tér és idő szövetében befoltozhatatlan lyukat tépett, a mi feladatunk mégis az, hogy valamilyen módon pótoljuk az ő hiányukat. Ez nagyon nagy lelkierőt ad.

A családja vallásos volt? Fontos volt otthon a zsidóság megélése?

Igen, vallásos közegben nőttem föl, annak ellenére, hogy a nagyszüleimet egyikük kivételével sajnos korán elvesztettem. Az anyai nagymamám 1978-ban halt meg, egy évvel később elment az anyai nagypapám is. Az édesapám apja az 1980-as évek közepén ment el, hála Istennek az apai nagymamám egészen 2009-ig velünk volt. Ő volt az egyetlen a nagyszüleim közül, akivel felnőtt fejjel tudtam beszélgetni.

És a nagymama beszélt a múlt-ról, a vézskorszakról?

Nem nagyon. Ez annyira fájó téma volt, hogy ha kérdeztünk tőle valamit, vagy kitérő választ adott, vagy ha beszélni kezdett, az hamar sírásba fulladt.

A vallásosságra visszatérve: a tiszafüredi, apai nagyszüleim kóser háztartást vezettek, a hetvenes években a megboldogult Deutsch Róbert főrabbi úr édesapja járt át hozzájuk vágni Debrecenből. A nyolcvanas években édesanyámmal Pestről vitük nekik a kóser húsokat, máig emlékszem, ahogy a megpakolt fagyasztóládával szállunk át Füzesabonyban a tiszafüredi vonatra.

Tiszafüreden annak idején hatalmas zsidó közösség élt, a holokauszt ennek végét vetett, és habár a közösség megmaradt tagjai szétszóródtak a világban, azért tudunk egymásról. A helyi Menóra Alapítvány részéről Szegő Ágnes fogja össze a szálat, és

ennek köszönhető, hogy egyszer egy évben Tiszafüreden összegyűlnek az elszármazottak. Számos alkalommal megtisztelték vele, hogy ilyenkor rabbini szolgálatot lássak el.

Hogyan és miért lett rabbi?

A zsidóságot már nagyon hamar megéltém: nem voltam még hároméves, amikor édesapám már rendszeresen hordott a Frankel úti zsinagóga-

ba, ahol akkoriban Schöner Alfréd professzor úr volt a rabbi. Kisgyerekként talmud-tórára jártam hozzá, és ő avatott bár micvóvá a Dohány utcai zsinagógában 1988-ban.

Eredetileg nem rabbinak készültem. Érettségi után a jogi egyetemre jelentkeztem, ám megszakítottam a tanulmányaimat, hogy megkezdjem sorkatonai szolgálatomat. Ennek az volt az oka, hogy azt mondták: jobb ezen 18-19 évesen túlesni, mint 23-24 évesen. A honvédségnél különleges egységhez kerültem, a mélyfelderítő századhoz, az ejtőernyős deszant alakulathoz.

Fél éve szolgáltam, amikor érkezett egy megkeresés, hogy amerikai és izraeli katonák látogatnak Magyarországra, és a delegáció a hadseregben szeretne zsidó katonákkal is találkozni. Engem kértek ki erre a feladatra, így azon a reggelen a napi-parancsban a nevem mellé fölolvasták azt is, hogy zsidó. Vagyis Róna Tamás zsidó honvéd. Ez elhangzott akkor úgy másfél ezer ember füle hallatára. Ezután a századparancsnokom egy alaki gyakorlaton meggyeztet, hogy ideje volna kitűznom a sárga csillagot. Ilyen előzmények után öt katonára 1995 utolsó napjaiban megtámadott, amiből olyan verekedés lett, hogy kórházba kerültünk: a hat emberből négyen lábadoztunk a Honvéd Kórházban egy hónapig.

Ez elképesztő történet. S mi következett ezután?

Schöner professzor úr megérkezett Izraelből, hogy elindítsa a zsidó egyetem akkreditálását, majd átvegye az intézmény vezetését. Több egykori tanítványával, így velem is beszélt, hogy jelentkeznek az egyetemre, én pedig nagy örömmel elfogadtam a hívását. 1997-ben kezdtem meg a tanulmányaimat, először judaisztika, majd rabbi szakon.

A tanulmányai befejezése után miért éppen Kecskemétre került rabbinak?

Az első évet fejeztem be az egyetemen 1998-ban, amikor érkezett a hír, hogy a kecskeméti közösség új tanítót keres, és Schöner professzor úr megkérdezte, hogy volna-e kedvem elvállalni. A konkrét feladatokról 1998 szeptemberében ültünk le tárgyalni dr. Feldmájer Péter úrral, a Mazsihisz akkori elnökével. Ezután, mindössze huszonkét évesen, a mély

vízben találtam magam, de szerencsére kiváló partnereket rendelt mellém az Örökkévaló.

Mely települések hitközségei tartoznak a területi csoportba?

Eleinte Cegléd, Kecskemét, Kiskunhalas, Nagykőrös, Szolnok tartozott ide, azóta ez kiegészült 2017 óta Váccal, illetve egy újjáalakult hitközséggel, Csongráddal és további

felelős rabbija. Nógrádi Gergely, Székelyhídi Ica és Takács Zoltán barátaimmal írtunk egy zsidó hittankönyvet, amelyet támogatott az egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárság is, így másfél év alatt egy háromkötetes sorozatot tudunk kiadni belőle.

Négy éve a magyar kormányknak volt egy számunkra zseniális lehetőségeket kínáló lépése: az, hogy az egyházak átvehetnek iskolákat. Ennek az lett a következménye, hogy míg 2012-ben az általános iskolák több mint 90 százaléka állami vagy önkormányzati fenntartású volt, rövid idővel később a keresztyény egyházak által fenntartott iskolák aránya több mint 30 százalékra nőtt. Ahol várat magára, hogy mi magunk is teret nyerjünk.

Az ön körzetében, például Kecskeméten, Nagykőrösön vagy Szolnokon, lett volna lehetőség oktatási intézményt indítani?

Azt gondolom, hogy lehetőség mindig van, ahhoz azonban éthosszal kell rendelkezni, hogy ez a folyamat érdemileg elkezdődhessen.

De hiszen a Mazsihisz egyik országos alelnöke tudatosan mindig vidékről került ki. Most éppen Goldmann Tamás az egyik alelnök Pécsről. Ez abba az irányba mutat, hogy a szövetség számára nem csak szimbolikusan fontos a vidék.

Goldmann Tamást remek embernek tartom, aki mindent megtesz a vidéki zsidóságért. De én most nem személyekről és nem pozíciókról beszélek, hanem iránymutatásról. Egy struktúrában, amely A pontból B pontba akar haladni, először ki kell jelölni az A pontból B pontba vezető utat, hogy neki lehessen indulni a jövőnek. Márpedig a jövőt minden generációban az ifjúság jelenti, és az ifjúság számára oktatás kell, az oktatáshoz pedig óvoda, általános iskola, középiskola és egyetem. A vidéki zsidóságnak tehát oktatási intézményekre van szüksége, méghozzá vidéken, ahol él.

A hívek az ön számára visszaigazolják ezt a mindennapokban?

Erre hadd válaszoljak egy tanulságos zsidó viccel, ha megengedi. Egy tévétársaság a Siratófalnál interjút csinál Kohn bácsival abból az alkalomból, hogy az öreg százéves lett. Megkérdezik tőle, hogy Kohn bácsi, mióta imádkozik maga a Siratófalnál? Tudjátok, kedveseim, feleli Kohn bácsi, most már több mint nyolcvan éve. S Kohn bácsi, pontosan miért is imádkozik maga nyolcvan éve? Hát a békéért, válaszolja az öreg, azért, hogy béke legyen a keresztyények, muszlimok és zsidók között. És Kohn bácsi, kérde végül a riporter, érzett-e bármilyen isteni sugallatot imádkozás közben? Persze, vágja rá Kohn bácsi, már nyolcvan éve úgy érzem, mintha csak a Falhoz beszélnék!

Szóval azt akarom ezzel mondani, hogy akár kap visszaigazolást az ember, akár nem, a feladat attól még feladat, vagyis el kell látni, s meg kell oldani. Azzal szemmi sem oldódik meg, ha nem beszélünk róla. A dik a legerősebb eszköz, amit a Teremtő az ember számára megadott. A szóval csiszoljuk, alakítjuk, formáljuk a lelkünket, a szellemünket. Ha nem kommunikálunk egymással, nem tudunk olyan helyzetbe kerülni, hogy megfoghassuk egymás kezét.

Nagyon örülök neki, hogy ezt mondja, mert meg is akartam kérdezni, hogy rabbinaként mit gondol

21. századi kommunikációs formákhoz, így például a Facebookhoz, ahol – mindannyian látjuk – kemény szócákat zajlanak zsidó vallási kérdésekben. Ami nem baj, csak a viták sokszor a nyilvánosság előtt torkollnak személyeskedésekbe.

Az embernek minden új jelenségből tanulnia kell, így a Facebookból is. Egy rabbinak pedig tisztában kell lennie azzal, hogy minden egyes szavának, amit leír, jelentősége van. Nem szabad pontatlanul fogalmazni. Nem szabad Facebookot tömegek olvasásának, mindenkinek más és más a családi és kulturális háttere, egy átgondolatlan mondat súlyos félreértésekhez vezet.

Ez nem mond ellent a rabbi szabadságának? Egy rabbi az én szememben autonóm, önálló, a saját maga jogán is nagy tekintélyű ember, neki miért is kellene minden bejegyzését egyeztetnie másokkal?

Ebben önnek igaza van, de én nem a rabbi szabadságát vontam kétségbe. Én azt mondtam, hogy vannak olyan nehéz, súlyos, égető kérdések, amelyekben a Mazsihisznek ki kell érlelnie egy közös álláspontot. Nagyon fontos, hogy a Mazsihisz rabbijainak ne a belső konfliktusai kerüljenek a nyilvánosság elé, hanem a le-tisztult, megfontolt, komoly állásfoglalásai. Ami nem zárja ki a belső vitákat, sőt! Viták kellene, hogy előre tudjunk lépni. Még egyszer mondom: a szó a legerősebb eszköz, amit a Teremtő nekünk megadott, és a szóval élünk kell.

Idén húsz éve, hogy budapesti léte-re Kecskeméten él. Mik a tervei, szeretne még itt maradni, vagy vállalna új feladatokat?

2015 nyarán Rómában magánkihallgatáson fogadott Ferenc pápa, s ezen együttműködés eredményeképp a világ legnagyobb, felekezeten és egyházon kívüli párbeszédért felelős szervezete Magyarországra fog érkezni 2018 nyarán. Ez a párbeszédért eddig végzett munkám pozitív visszajelzése, mely erőre ad további terveimhez. Ahogy már említettem, szívem csücske az oktatás, ezen belül az én igazi utam a felsőoktatás felé vezet. Óraadóként tanítottam az ELTE-n, jelenleg pedig az ORZSE szentirástudományi tanszékének adjunktusa vagyok. Nem titok, hogy a közelmúltban megpályáztam az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem rektori posztját.

Kácsor Zsolt / Mazsihisz.hu

A Mazsihisz Közép-Magyarországi Területi Csoportjában három zsinagóga működik: a kiskunhalasi, a nagykőrösi és a szolnoki. A mór-romantikus stílusú, hagymakupolás kecskeméti zsinagógát Zitterbarth János tervei alapján építették, és 1871-ben avatták fel. Az 1911-es földrendezésben a jellegzetes hagymakupola megdőlt, ezért le kellett bontani. Az épületet Baumhorn Lipót vezetésével állították helyre. Évtizedek óta nem szolgál vallási célokat, jelenleg a Tudomány és Technika Háza működik benne. Napjainkban a közösségi életnek az ózsinagóga melletti épület ad helyszínt. A jelenlegi nagykőrösi zsinagógát 1925-ben avatták föl, mert az előző az említett földrendezésben megsemmesült. A helyi zsidósághoz fűződik egy fontos vallástörténeti adalék: Magyarországon Krakauer Salamon főrabbi volt az első, aki 1817-ben a nagykőrösi zsinagógában nem németül vagy jiddisül, hanem magyar nyelven prédikált. A szolnoki nagyzsinagógát 1898-ban Baumhorn Lipót építette, évtizedek óta képtárként működik, de a városban van egy kisebb zsidó templom, amely mintegy száz fő befogadására alkalmas.

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Olaszország

Sergio Mattarella köztársasági elnök az olasz fegyűrlő törvények kihirdetésének 80. évfordulója alkalmából *Liliana Segre* holokauszt-túlélőt örökös szenátornak nevezte ki. Az idős asszony a magas megbízatást a milánói iskolái diákjai között végzett felvilágosító tevékenységéért és tapasztalatainak átadásáért kapta.

Az örökös szenátor kijelentette, hogy „az új feladat rendkívüli megbecsülése eddigi munkámnak”. „Az elnök döntése meglepett, mert sohasem vettem részt a politikában. Egyszerű ember vagyok, egy nagymama, akinek széles körű érdeklődése van.”

Liliana Segre 1930-ban, Milánóban született. A diszkriminációs törvények miatt 1938-ban kizárták kedvenc iskolájából. 1943 decemberében több rokonával együtt megpróbálták Svájcba menekülni, de a hatóságok visszatoloncolták őket. Olaszországi internálás után, 1944 januárjában Auschwitz-Birkenauban deportálták, ahol egy lőszergyárban dolgozott. 1945. május elsején, Malchowban szabadult fel.

A 776 olasz deportált gyerekből mindössze 25 élte túl a náci végső megoldását.

Németország

Josef Schuster, a Németországi Zsidók Központi Tanácsának elnöke üdvözölte az „antiszemitizmus-biztos” tisztségre vonatkozó parlamenti döntést. Az elnök szerint „a törvényhozók megértették a zsidó közösség aggodalmát”. „Az antiszemitizmus elleni harc mindnyájunk feladata.”

Volker Kauder kereszténydemokrata (CDU) képviselő a Bundestag vitájában kijelentette, hogy „nemzeti érdek a gyűlölettel szembeni határozottság”. „Vannak dolgok, amelyeket nem lehet tolerálni.” *Kerstin Griesse* szociáldemokrata (SPD) képviselő a németek „különleges felelősségét” hangsúlyozta.

Az új biztos feladatai közé tartozik a zsidó közösségekkel való kapcsolattartás, az antiszemitizmus elleni harc országos és helyi szinten, valamint a kormányzati tevékenység koordinálása. A törvényjavaslatot támogatta a CDU/CSU, az SPD, a Zöldek és a szabadkereskedelmű, tartózkodtak viszont a szélsőjobboldalon az Alternatíva és a Balpárt képviselői.

Izrael–Kuba

A Times of Israel hosszabb írásban foglalkozott a két ország megújuló kapcsolataival. A közelmúltban az Izrael–Latin-Amerika Kereskedelmi Kamara 14 küldötte járt a szigetországban, akik vállalatokat, a Mariel szabadkereskedelmi övezetet, különböző intézményeket kerestek fel, és találkoztak kormányzati tisztviselőkkel is.

Gabriel Hayon delegációvezető szerint elsősorban a mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban, az öntözésben, a környezetkímélő energiák hasznosításában és a turizmusban lehetne bővíteni az együttműködést. A Grupo BM izraeli vállalat a kubai Matanzas tartományban 40.000 hektáros citrusültetvényt létesített, amely húsz év alatt mintegy 680 millió dolláros exportot bonyolított le.

1973 óta első izraeli miniszterként *Miri Regev*, az oktatási tárca vezetője látogatott Havannába. A kapcsolatok fejlődését jelzi, hogy a közelmúltban a *Lizt Alfonso* kubai táncsoport fel lépett Tel-Avivban és más városokban, valamint a Buena Vista Social Club együttes is szerepelt Izraelben. A gazdasági és kulturális együttműködés erősödése hozzájárulhat az 1973-ban megszakadt diplomáciai kapcsolatok újrafelvételéhez.

Finnország

A Simon Wiesenthal Központ figyelemztetését követően *Sauli Niinistö* államelnök ígéretet tett a

Olaszország. Liliana Segre örökös szenátor

Németország. Kerstin Griesse szociáldemokrata képviselő: a németeket különleges felelősség terheli

Kuba. A Lizt Alfonso táncsoport fergeteges műsorában gyönyörködhetek Tel-Avivban

Finnország. A turkui zsinagóga

finn önkéntes Waffen SS-egység katonái által a második világháború idején Ukrajnában elkövetett gyilkosságok kivizsgálására. Az egyikük vallomása szerint rajta kívül még öt személy vett részt a zsidók kivégzésében.

Finnország 1941–44 között Németország szövetségeseiként harcolt a Szovjetunió elleni háborúban. 1939-ben mintegy 2300 zsidó élt az országban, de Himmler követelése

ellenére a kormány megtagadta deportálásukat. A finn zsidókat nem érte semmiféle megkülönböztetés, és a hadseregbe is besorozták őket. 300 hontalan hittestvérünk közül csak nyolcat tudtak elhurcolni a náci, akik közül egyetlen személy élte túl a megpróbáltatásokat.

Jelenleg 1500 zsidó él az országban. Helsinkiben és Turkuban zsinagóga is működik.

Kovács

Felavatták Tom Lantos szobrát

A 90 éve született Tom Lantosnak, az Amerikai Egyesült Államok Kongresszusa néhai magyar származású képviselőjének szobrát avatták fel a főváros XIII. kerületében, a Révész utca és Viza utca között található Tom Lantos sétányon – írja az MTI.

A Berzsényi Dániel Gimnázium, Tom Lantos egykori iskolája szomszédságában tartott rendezvényen *David Kostelancik*, a budapesti amerikai nagykövetség ideiglenes ügyvivője angol nyelvű beszédében azt mondta, hogy a képviselő igazi úriember volt, aki társai méltóságát tartotta szem előtt, függet-

MTI Fotó: Bruzák Noémi

lenül politikai nézeteiktől. Hozzátette: többször személyesen is találkozott a politikussal.

Kiemelte, hogy megtisztelő jelen lenni és megemlékezni Tom Lantosról, aki éppen a héten ünnepelné a kilencvenedik születésnapját. Szavai szerint a politikus az egyik leginkább tisztelt tagja volt az amerikai képviselőháznak.

Azért dolgozott, hogy a világ jobb és biztonságosabb legyen. Még mindig sokat kell tőle tanulni arról, hogy fontos a bátorság és az elkövetett hibák kijavítása – jelentette ki *David Kostelancik*.

Tom Lantos sosem árulta el az eszméit, szilárdan kiállt az igazság mellett. Egész életében büszke magyar maradt, aki egyszerre akarta Magyarországot és az Egyesült Államok javát. A két nép szövetségében, barátságában hitt – mondta az ideiglenes ügyvivő.

Tóth József (MSZP), a XIII. kerület polgármestere úgy fogalmazott, hogy Tom Lantos a demokrácia, az esélyegyenlőség hőse volt; a párbeszéd és nem a „pártbeszéd” híve.

Küzdött az antiszemitizmus, a diszkrimináció, a népiártás ellen, és kiállt a nemzeti kisebbségek jogaiért – hangoztatta. Szavai szerint a politikus felbecsülhetetlen munkát végzett a magyar–amerikai kapcsolatok fejlesztésében.

Kiemelte, hogy Tom Lantosnak sokat jelentett a XIII. kerület, amelyhez örökké hű maradt. Fontos az emlékezet – szögezte le. Csaknem negyvenezen vészték át a zsidóüldözést a kerületi védett házakban.

Elég erősnek kell lenni, hogy napjainkban merjünk ellenállni „a nyilas gondolatnak” – fogalmazott *Tóth József*. Ma milliókat gyötör kín és aggodalom, az erőszak kultúrája miatt indulati felfokozottságot élünk át. Sokan elvesztették erkölcsi tartásukat – nyomatékosította.

Tomicah Tillemann, Tom Lantos unokája arról beszélt, hogy a képviselő Budapest fia volt. Amikor csak tehette, visszatért a városba, amely átitatta őt a család heves szeretetével. Ugyanakkor itt gyilkolták meg brutálisan a rokonait. A legádázabb ellenségeinek sem kívánja, amit a nagyapja megtapasztalt – mondta. Hangsúlyozta, hogy ma azok az értékek, amelyekért Tom Lantos harcolt, veszélyben forognak mind Magyarországon, mind az Egyesült Államokban. A világ hálával tartozik a XIII. kerületnek – jelentette ki *Tomicah Tillemann*.

Annette Lantos, a néhai politikus özvegye úgy fogalmazott, hogy Tom Lantos szíve egész életében Magyarországon volt. Egyedül a szülőhazájában érezte magát igazán boldognak, ezért amikor tehették, ideutaztak.

Joseph R. Biden, az Egyesült Államok korábbi alelnöke angol nyelvű videóüzenetben emlékezett Tom Lantosra. Azt mondta, hogy barátja az emberi történelem egyik legsötétebb korszakában nőtt fel. Tom Lantos ajándék volt – tette hozzá.

A szoboravatáson részt vettek többek között Tom Lantos családtagjai, Magyarországon akkreditált diplomaták, valamint a Tom Lantos Intézet képviselői. A megjelentek virágokat helyeztek el a leleplezett alkotásnál, amelyet *Yengibarían Mamikon* készített.

A délután folyamán Tom Lantos Szent István park 25. szám alatti emléktábláját is megkoszorúzták, az eseményen *Annette Tillemann-Dick*, Tom Lantos lánya mondott beszédet.

A magyar zsidó családból származó Tom Lantos (1928–2008) demokrata párti politikus a holokauszt egyetlen olyan túlélője volt, akit az amerikai képviselőház tagjává választottak; 1981-től haláláig dolgozott ott, és 2007-től a külügyi bizottság elnöki tisztét is betöltötte.

MAGÁNNYOMOZÁS FELSŐFOKON!

KOBA
DETEKTÍVIRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetektiv.hu

Kicsik és nagyok: irány a Benjámín Óvoda!

Rádainé Somosi Éva huszonöt éve vezeti a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) Benjámín Óvodáját. A mély hivatásszeretettel megáldott igazgatónővel a pályájáról és a zuglói intézményben folyó szakmai munkáról beszélgettünk.

Tudatosan készült az óvodapedagógusi hivatásra?

Igen, ennek köszönhetően napra pontosan tudom, hogy 1979. augusztus 27-e óta dolgozom óvodapedagógusként. Már gyerekkoromban csakis erre a pályára készültem. Édesanyám – aki holokausztúlélő volt, és sajnos már nincs közöttünk – annak idején azt mesélte, hogy a Városligetben már kisgyermekként is a babakocsik mellett sétáltam föl és alá. De persze szigorúan mindig hátrattartott kézzel, mert édesanyám azt tanította, hogy nem nyúlunk bele idegen babakocsikba... Szóval már akkor is nagyon szerettem a kicsiket, és ez végigkíséri az életemet. Tudatosan választottam a Kossuth Zsuzsa Egészségügyi és Óvónőképző Szakközpontot is, ott érettségiztem, majd a Tanítóképző Főiskola pedagógia szakán diplomáztam.

Отthonról hozta a mintát? Pedagógusok voltak a szülei?

Senki sem volt pedagógus a családban, ezért eleinte kissé idegenkedve fogadták az ambíciómat, de a kitartásomat látva, belenyugodtak.

Hol helyezkedett el a diploma megszerzése után?

Egy Dob utcai óvodában kezdtem dolgozni, és összesen tizenhárom

Rádainé Somosi Éva

évet töltöttem ott. Miután megszületett a ma már huszonhét éves nagyfiam, a gyerekek ideje alatt kerültem kapcsolatba a Bethlen téri, akkor még Deutsch Róbert főrabbi úr által vezetett közösséggel, ott kerestek meg azzal, hogy vállaljam el a Benjámín Óvoda vezetését. Huszonöt éve végzem ezt a munkát, és boldogan mondhatom, hogy ma is örömmel járok be dolgozni.

Az elmúlt negyedszázadban mik voltak az intézmény életében a legnagyobb változások?

Először is a régi létesítményre ma rá sem lehetne ismerni, hiszen a korábbi óvodaépületet időközben telje-

sen visszabontották, mert az európai uniós követelményeknek nem felelt meg. Fenntartónk, a Budapesti Zsidó Hitközség jóvoltából költöztünk be a mostani helyünkre, amely száz kicsi befogadására képes. Jelenleg négy óvodai és egy bölcsődei csoportunk van. Nem vagyunk körzeti intézmény, a város minden pontjáról fogadunk kisgyerekeket, sőt több Budapest környéki településről is járnak hozzánk.

A gyerekeket illetően milyen tendenciákat tapasztal? Mennyiben mások a mai kicsik, mint a húsz-huszonöt évvel ezelőttiek?

Az akkoriak kicsit békésebbek, nyugodtabbak, a szülők pedig valamivel kiegyensúlyozottabbak voltak. Úgy látom, ma nagyobb a rohanás, a kapkodás. A kilencvenes évek közepén még nem volt annyira megszokott, hogy az emberek az egyik munkából a másikba rohanjanak, ma pedig szinte ez az általános. Ez a kicsikre is hatással van.

Az informatikai robbanás mennyiben alakította át az óvodai munkát?

Hasznos dolog a sok kütyü, de nem szabad ezeket túlzásba vinni. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az internet révén nemcsak a szülőkre, de a gyerekekre is jóval több információ zúdul a normálisnál. Mi nem hagyjuk például, hogy a gyerekeknél legyen okostelefon, pedig volt olyan szülő, aki megengedte volna. A picik odahaza éppen elég dózist kapnak a huszonegyedik századból, nem hiszem, hogy az óvodában is a kütyükre lenne szükségük.

Milyen hitéleti foglalkozásokat tartanak?

Az óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg a tevékenységünket, hiszen állami alapfeladatot ellátó intézmény vagyunk, azaz a sajátosságunk, hogy a zsidó vallás és a zsidó hagyományok alapján neveljük a gyerekeket. Szigorú kóser konyhát vezetünk, a zsidó ünnepeket megtartjuk és tanítjuk, azon a szinten persze, ami e korosztály számára befogadható. Ez nem azt jelenti, hogy csak zsidó családok gyermekei járnak hozzánk, nem zsidók is jönnek, akiket kifejezetten érdekel, hogy mi, zsidó emberek hogyan élünk és miképpen gondolkodunk. Saját rabbink is van Verő Tamás személyében, aki nemcsak kiváló rabbi, de nagyszerű ember is. Büszkén mondhatom, hogy gyermekközpontú, barátságos, kedves, családi környezetet biztosítunk. Ami a jövőt illeti, nagy örömmel várjuk a kicsiket, sőt, a „nagyokat” is, hiszen az ajtónk nyitva áll minden olyan óvodapedagógus előtt, aki szeretne megismerkedni a nálunk folyó munkával.

Szöveg és fotó: K. Zs. / mazihsz.hu

Körzeti kitekintő

Debrecen

Svát hó 19-én ismét benépesült a Pásti utcai ortodox zsinagóga. A határon inneni és túli közönségnek tartalmas kulturális programban és tu bisváti műsorban volt része. De a tanulás sem maradt el. A hallgatóság érezhette a kultúra és a vallás összhangját az autentikus, multifunkcionális zsinagógában. Már másodjára ez a templom adott otthont a közös ünnepségnek.

„Igaz, még Magyarországon tél van, de ebben az időben Izraelben vége a télnek, és újjáéled a természet. Ekkor kezdenek rügyezni és hirtelen virágba borulni a fák” – mondta bevezetőjében *Kreisler Gábor*, a szabadegyetem programszervezője.

A tanulás, az ismeretszerzés nagyon fontos, ez tart fenn bennünket. A nap egy szabadegyetemi előadással kezdődött. *Dr. Fényes Balázs*, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem docense a talmudról, a zsidó világirodalom nagyszerű gyűjteményéről beszélt mindenki számára érthető módon. Képet kaptunk a tórához kapcsolódó szóbeli és írásbeli tanokról. Láttuk, van még mit tanulnunk... A teljes délutáni összejövetel nyitott, felekezettől független rendezvény volt.

A program a fák újévének ünnepsévével folytatódott, melyről – beleszöve a talmudról tartott előadásába – dr. Fényes Balásztól is hallhattunk, aki utalt a négyfajta újévre. *Dickmann Sándor*, a DZSH egyik alelnöke köszöntötte *András Seidlert*, nagyváradi hitközség Közösségi Központjának igazgatóját, *Adrian Besa* szatmárnémeti, *Ferber György* nyíregyházi elnököket, akikkel nagyszámú érdeklődő jelent meg. Köszöntőjében kitért a fának az életünkben betöltött óriási és sokrétű szerepére.

A délután műsorközlője *Fehér Tamás* volt, akinek mondandója humort most sem nélkülözött.

A színpadot először a nagyváradiak foglalták el, akiknek programját az est folyamán végig *András Seidler* ismertette. Ő is aktív zenészként ténykedett a színpadon. A Vilán Gyuri Kórus a tu bisváti dalok mellett az izraeli és zsidó dallamvilágból ismert zenéket szórakoztatta a lelkes közönséget, mely örömmel kapcsolódott be az éneklésbe.

Ezután egy új hagyomány kezdetének lehettek tanúi a jelenlévők. Kivonultunk az udvarra, ahol a vendégek és a helyiek elültettek egy Nagyváradról érkezett gyümölcsfát, a jövőben is folytatódó közös újévi ünnepség reménybeli jelképeként.

Mielőtt visszavonult a közönség, útba ejtette a Bét Hámidrást (kis zsinagógát), ahol a délutáni imádkozáson az előimádkozói teendőket *Kav-Srayra* nagyváradi rabbi látta el. Az Örökkévaló biztosan lenézett ránk, láthatta: együtt vagyunk!

A Pásti utcai zsinagógában tovább folytatódott a műsor. Az Or Neurim nagyváradi táncscsoport tagjai Izraelt hozták el számunkra a kék-fehér ruhákkal és mozgáskultúrával. Hakeshet klezmerzenekaruk már világszínvonalú, s mint évek óta mindig, most is megörvendeztettek bennünket friss számokkal. Új profi énekesük, *Eszter* még nagy jövő előtt áll. Az ütemes tapsot mindannyian kiérdemelték.

Stílszerűen *Kav-Srayra* az izraeli himnuszt, a Hatikvát adta elő búcsúszásként. Mint tudjuk, a hatikva szó reményt jelent. Van remény közösségeink fennmaradására, ha együtt tevékenykedünk a határ mindkét oldalán.

Az ünnep a sokféle gyümölcsöt tartalmazó, kb. 230 csomag kiosztásával fejeződött be. A földön, illetve a fán termő gyümölcsökre az áldásokat *Fehér Tamás* műsorvezető mondta el.

Egyetemi pedagógusi végzettséggel,
5 éves pedagógusi szakmai gyakorlattal
és közoktatási vezetői végzettséggel rendelkező

igazgatót

keresünk

a Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség
által fenntartott bölcsőde – óvoda – 12 osztályos iskola
oktatási intézménybe. Fényképes önéletrajzot, motivációs levelet
és oklevélmásolatokat kérünk.

E-mail-cím: hr@maoih.hu

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Todá!

Zsidó hittankönyv III. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-

Legyen az
Ön gyermeke is
Scheiberes!

A Budapesti Zsidó Hitközség
fenntartásában működő
13 évfolyamos iskola
A Zsidó Gimnázium
várja a
2018/2019-es tanévre
jelentkező elsősöket.

Ismerkedési napjainkra 2018. február 21-ig tud jelentkezni:
+36 1 469 02 77 vagy scheiber@scheiber.hu

Elsős ismerkedési nyílt nap:
2018. február 20.

Elsős felvételi napok:
2018. február 25. és 2018. március 11.

Bővebb információ: www.scheiber.hu

Szeretettel várjuk intézményünkbe az új családokat!

IZRAELI

SZÍNES

Kitiltanak a katonai rádióból Gefen dalait

Az izraeli védelmi miniszter felszólította a katonai rádió vezetőjét, hogy bojkottálja Jonatán Gefen izraeli költőt és dalszerzőt, mert versében Anne Frankhoz, Szenes Hannához és Jeanne d'Archoz hasonlított egy izraeli katonákat megpofozó palesztin kamaszlányt.

Avigdor Liberman az MTI szerint eredetileg arra utasította a felügyelete alá tartozó katonai rádió vezetőjét, hogy ezentúl nem játszhatják az Izraelben igen

Ahed Tamimi

népszerű, a hatvanas évek „nagy generációjához” tartozó, baloldali politikai elkötelezettségéről is ismert költő és dalszövegíró műveit, mert az Instagram közösségi oldalon egy vitatott politikai tartalmú verset tett közzé.

Rendelkezését azonban felülbírálta Aviháj Mandelblit főügyész, aki bejelentette, hogy a védelmi miniszternek nincs joga betiltani egy művész alkotásainak közlését az illető politikai véleménye miatt, s a műsorok szerkesztése csakis a szakemberek hatáskörébe tartozik.

Egyelőre nem világos, hogy a rádió igazgatója engedelmeskedik-e felettesének, vagy továbbra is hallhatóak lesznek a Gefen-dalok, amelyek nélkül elképzelhetetlen Izrael könnyűzenéje.

Liberman haragját egy Instagramon megosztott versike váltotta ki, amely Anne Frankhoz, Szenes Hannához és Jeanne d'Archoz hasonlítja Ahed Tamimit, azt a 17 éves palesztin kamaszlányt, aki házuk udvarán megpofozott két izraeli katonát, s ezért a tettéért letartóztatták.

„Egy szép 17 éves lány szörnyű dolgot művelt, amikor egy büszke izraeli katonatiszt behatolt a házába: felpofozta. Beleszületett ebbe, és ebben a pofonban benne volt ötven év megszállása és megaláztatása. És azon a napon, amikor majd elmesélik a harc történetét, Te, Ahed Tamimi, a vörös hajú, mint Dávid, aki Góliátot pofozta, egy sorba kerül Szzenes Hannával, Hanna Szenessel és Anne Frankkal” – írta Jonatán Gefen.

„Izrael állama nem engedi, hogy egy részeges alak egy holokausztban elpusztított gyermeket és egy náci rezsim ellen harcoló hősnőt Ahed Tamimihoz, egy katonákra támadó provokátorhoz hasonlíts” – indokolta lépését Avigdor Liberman, és elutasította a főügyész álláspontját arról, hogy nincsen jogi lehetősége beszélni a katonai rádió műsorszerkesztésébe.

Szenes Hanna a második világháborús magyar zsidó ellenállás mártírja, akit a brit hadsereg katonájaként Magyarországra küldtek, hogy társaival a náci vonalak mögött megszervezzék és segítsék az ellenállási mozgalmat, s üldözötteket mentsenek. A magyar határ átlépése után azonban szinte azonnal elfogták, kegyetlen vallatások után hűtlenség és hazaárulás vádjával halálra ítélték, s 1944. november 7-én a Margit körüti fogház udvarán kivégezték.

Megfejtették egy rejtélyes holt-tengeri tekercs szövegét

A haifai egyetem kutatói megfejtették egy rejtélyes holt-tengeri tekercs szövegét – jelentette a Jerusalem Post című újság honlapja nyomán az MTI.

A tudósok hatvan aprócska darabból összerakták, majd megfejtették egy eddig soha nem publikált, titkosírással írt holt-tengeri tekercs szövegét, amely a kumráni közösség sajátos naptárát ismertette.

A szövegből kiderül, hogy a magát Jahad, vagyis Együtt néven jelölő, erkölcsös életet hirdető, fanatikus és a korabeli uralkodó közvéleménnyel szembenálló, Holt-tenger mellett élő csoport 364 napban határozta meg az évet.

A szöveget Esbal Ratszon és Jonathan Ben-Dov professzor fejtette meg egy évig tartó közös munkával, és már csak egy megfejtetlen tekercs maradt.

Az egyetem közleménye szerint a fordítás alapján a csoport négy év-

szakra osztotta a 364 napos évet, amely különbözött a máig használatos, holdhónapokat használó héber naptártól.

A kumrániaknál héttel és négyvel is osztható számú napból állt az év, és ezért mindig ugyanarra a napra estek az azonos ünnepek. Ezért – szemben a zsidó hagyománnyal – nem kellett rendre döntéseket hozniuk arról, hogy mi történjen, amikor szombatra esik egy adott ünnep.

A szöveg megjelöl két olyan eseményt is, amelyek nem szerepelnek a Bibliában: az új bor és az új olaj napja, amelyek a zsidó sávuotot, az új ga-

bona ünnepét követték ötven, illetve száz nappal.

A tekercs arra is fényt derített, hogy szintén megünnepelték az egyes évszázadok közötti átmenet napját, a tkufát, ami héberül időszakot jelent. A szerző – valószínűleg a szekta egyik titkosírást is ismerő vezetője – kihagyott több fontos napot a naptárból, amit a margón utólag, egy másik kézírással pótoltak.

A második szentély korából származó mintegy 900, általában héberül írt tekerceset a múlt század 40-es, 50-es éveiben fedezték fel a Holt-tenger nyugati partvidékén, a Kumrán melletti barlangokban. Néhány közülük titkosírással íródott, köztük a Haifán frissen megfejtett tekercs is.

Intelligens fallal a terror ellen

Hatvan kilométer hosszú és 30 méter mély intelligens falat épített az izraeli hadsereg a Gázai övezet határára, hogy így védekezzenek a terrorlagutak ellen. A Hamász folyamatosan építi és fejleszti föld alatti hálózatát. Az izraeli katonaság eddig 32 darab alagutat talált meg és számolt fel. Izraelből Novák András tudósít.

A legutolsó terrorlagutat – amely a Gázai övezetből indult – nemrég fedezték fel az izraeli biztonsági szolgálatok. Azóta már fel is robbantották. Csaknem másfél kilométer hosszú volt, a terroristák pedig motorral közlekedtek benne.

A Gázai övezetet felügyelő Hamász állandóan új alagutakat épít, így akarnak merényleteket elkövetni az izraeli oldalon. Ezért döntött úgy a katonai vezetés, hogy egy úgynevezett intelligens falat építenek a föld alá, amely körbeveszi az övezet határát.

„Teljesen elszántak vagyunk, hogy felszámoljuk a terroristaalagutakat. Ez a fal egyébként rengeteg különleges biztonsági és hírszerző eszközt tartalmaz, hogy állandóan megfigyeljük, és tudjuk, mikor és hol építenek ilyen terroristaalagutat a föld alatt” – mondta a külügyminisztérium szóvivője.

A fal 60 kilométer hosszú és körülbelül 35 méter mélyen húzódik a határ körül. Az építkezés csaknem 4 évig tartott. A zsidó állam katonai vezetése szerint a Vaskupola rakéta-

elhárító rendszerrel és az új intelligens fallal ez év végére teljesen hatástalanítani tudják a Hamász támadásait a Gázai övezetből.

Az izraeli biztonsági szolgálatok azért építették a falat és telepítették a

Vaskupola rendszert, hogy minimalizálják a Gázai övezetből érkező támadásokat. Akár a terrorlagutakról, akár a levegőbe lőtt rakétákról beszélünk.

atv.hu

Gyorsan Tel-Avivból Jerusálájimba

Jiszráél Katz közlekedésügyi miniszter bejelentette: a Tel-Aviv–Jeruzsálem gyorsvasút március végén elindul.

A villamos meghajtású szerelvények harminc perc alatt, 160 kilométeres óránkénti sebességgel szállítják az utasokat a két város között. Az egyetlen közbelső megálló a loddai Ben Gurion repülőtér alatt lesz.

A hosszú évek óta épülő gyorsvasút március 30-án, peszách előestéjén nyílik meg az utazóközönség előtt, ráadásul az első három hónapban a RávKáv kártyával ingyen vehetjük igénybe. A bejáratási időszakban

hidakkal oldották meg a hegyes-völgyes terep nehézségeit.

A völgyeken összesen 7 kilométernyi híd ível át, a leghosszabb közülük 1250 méter hosszú és 95 méter magas. A hegyek gombrába több alagutat fúrtak, hosszuk összesen 38 kilométer, vagyis a gyorsvasút pályájának több mint a felén alagútban halad.

A jeruzsálemi végállomást a központi autóbusz-állomással szemben, a Binjánáj Háumá alatt, 80 méteres mélységben alakították ki.

A következő évek terveiben szerepel a föld alatti vasútvonal meg-

csak egy sínpáron közlekedik egy-egy szerelvény minden órában. Később óránként négy szerelvény indul mindkét irányban.

A gyorsvasút nagy teljesítményű motorvonatai könnyedén küzdik le a tengerparti Tel-Aviv és a júdeai hegyek öln, 800 méterrel a tengerszint fölött fekvő Jeruzsálem közötti szintkülönbséget. Az 57 kilométer hosszú pálya tervezői alagutakkal és

hosszabbításra a jeruzsálemi városközpontig, később pedig az Óváros zsidó negyedéig.

Az első hetekben olyan tömegekre számítanak, mint amilyenre csak 1967 nyarán volt példa, amikor százazrek jöttek megnézni a június 7-én felszabadított Óvárost és a Nyugati Falat.

Halmos László

Liberman kitiltotta a szefárd főrabbit a katonai rendezvényekről

Avigdor Liberman védelmi miniszter közölte, hogy kitiltotta Izrael szefárd főrabbiját és két másik rabbit a katonai rendezvényekről, miután szót emeltek a női katonák integrációja ellen.

Egy asdodi rendezvényen beszélve Liberman hangsúlyozta, hogy Yitzhak Yosef, Shmuel Eliyahu és Shlomo Aviner nyilatkozatainak „nincs helyük”.

„A nők mindig is részesei voltak a zsidó nép védelmének, Debóra prófétától Szenes Hannáig.”

A védelmi miniszter kijelentette, hogy az állami alkalmazásban lévő rabbiknak „az államot kell képviselniük”, és nem vehetnek részt hivatalos eseményeken, amíg vissza nem vonják észreveteleiket.

„Utastítottam a hadsereget, hogy az izraeli főrabbi (Yosef), Aviner rabbi vagy Eliyahu rabbi semmilyen esetben sem vehet részt a katonaság rendezvényein. A hadseregre támadni, a katonai szolgálat ellen beszélni, majd részt venni a katonai eseményeken ésszerűtlen dolog.”

Eliyahu, Szafed főrabja és a Főrabbinátusi Tanács tagja, a katonai rádióknak azt nyilatkozta, hogy Benjámin Netanjahu miniszterelnöknek ki kéne rúgnia Gadi Eisenkot vezérkari főnököt a női katonák harci egységekbe való integrálása miatt.

„A hadsereg elfogadott egy őrült feminista programot” – mondta Eliyahu. „Nem tudom, mi ütött Eisenkotba. A kabinetminisztereknek és a miniszterelnöknek meg kell mondaniuk Eisenkotnak: „Csomagolj és menj haza, eleget tetél, hogy csökkentsd a besorozási kedvet, különösen a val-

lások katonáknak hadat üzenve. Felszólítom a miniszterelnököt, hogy mondja meg Eisenkotnak: Menj haza.”

Yosef főrabbi dicsérte Eliyahu „rendíthetetlen kiállását, teljesítve a főrabbinátus előírásait a női katonai szolgálat kérdésében”.

Netanjahu elutasította Eliyahu követelését, amelyre egy nappal azután került sor, hogy a hadsereg bejelentette: első alkalommal neveztek ki nőt egy repülőszázad parancsnokának.

„Büszke vagyok, hogy megvan az első női repülőszázadparancsnokunk” – mondta Netanjahu, aki hivatalos állami látogatáson volt Indiában. „Nemcsak hogy nem fogom elítélni a vezérkari főnököt, megdicsérem a légierő parancsnokával együtt. Több ilyen kinevezést várok.”

Később egy másik vezető rabbi, Shlomo Aviner azt írta a Kipa ortodox hírlapon, hogy tilos a vegyes nemű egységekhez való csatlakozás, ami szinte minden harci, valamint számos harci egységre vonatkozik.

Liberman: A nők mindig is részesei voltak a zsidó nép védelmének

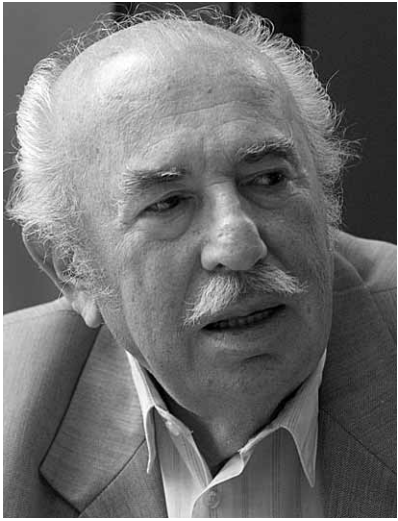
Fotó: Marc Israel Sellem

Avi/ujkelet.live

Szilágyi Györgyre emlékezünk

Az idén lenne 90 esztendő. Kevesen tudják, hogy a 70-es években az Új Élet főszerkesztője volt Kecskeméti György mellett.

Egy nemzedék életének krónikáját írta meg egyetlen monológban. Egy most búcsúzó nemzedékét. Vele és általa emlékezünk majd min-

dig nagyszüleinkre, dédszüleinkre. Megtanultuk mi már ezt a harcot.

A két világháború közötti rövid, sötét átmenet közepén érkeztek meg, a nagy gazdasági világválság fogadta őket a földön. Nem túl bizalomgerjesztő kezdés, a Jóisten tapintatos figyelemzetése Szilágyi Györgynek és kortársainak. Nem lesz könnyű. Nem is lett.

„Mi többet éltünk, mint három nemzedék együttvéve.

Sokat láttunk, sokat hallottunk, sokat tudunk.

Mégse tudunk semmit.

De még itt vagyunk. Sokfelé. Lent és fent. Mindenütt.”

Megmaradt, színházi ember lett, rádiós, hivatásos szórakoztató a kedélytelen szocializmus évtizedeiben, olyan pesti polgár, aki megőrizte a város hagyományait viselkedésében, modorában. Egy pesti zsidó. Úr és slemil. Tudják, amolyan fanyar humora volt, így szokás mondani nálunk, hogy az ember annak ellenére és annak tudatában viccel, hogy semmi oka nincsen a jókedvre. Ez a humor tulajdonképpen filozófia, sztoikus belenyugvás és lázadás, reménytelenségével is számoló lázadás sajátos elegye. Nem kéne, hogy így legyen, de így van, mit lehet tenni? Röhögni lehet rajta.

Ő alapította meg Marton Frigyes-sel a Rádiókabarét, írt lírai kis játékokat, érzelmesen komikus rímjátékokat, a pesti aszfalt népdalait, vallo-másos ironiája Heinrich Heine, a nagy zsidó költő örökösévé tette.

Fiatalt volt, még az ötvenet sem érte el, amikor megírta a Hanyas vagy?-ot. Nem volt még 50 éves, amikor azt írta, „mi többet éltünk, mint három nemzedék együttvéve”. És azt, hogy „még itt vagyunk”. Még. Alig 48 évesen és már akkor sem mindenki. Ez a nemzedék már akkor is a temetőben volt leginkább otthon, temető volt számukra az egész világ. Nemzedéki himnusz lett Kálmán György mondatainak ritmusában. Minden jel szerint érdemes lesz megtanulni. Az utána jövőknek sem lesz könnyű. Ez a század sem tűnik úgy, hogy könnyű lesz.

„De még itt vagyunk. Sokfelé. Lent és fent. Mindenütt.”

Akkor még itt voltak. Ma már egyre kevesebben. Szilágyi György 2010 óta valahol az Eljövendő Világban él, ahol már nincsenek többé nemzedékek. A földi állandóság az emlékezet, nekünk szükségünk van a Hanyas vagy?-ra. A szüleink, a nagyszüleink, a dédszüleink, egy most eltűnő közép-európai korosztály himnuszára.

Mazsihisz/Új Élet

A TOLSZTOJÁNUS FEINSILBER

(Róbert bácsi regénye)

1917 tavaszán már látótávolságba került az első világháború forradalmakba torkolló vége, az Osztrák–Magyar Monarchia összeomlása.

Budapesten dühöng a nyomor. A Duna-partról rőzsenyalábok alatt görnyedő nők és férfiak cipelik haza a „fővárosi rőzseakció” ajándékát. A város szegényei a Cséry-féle szemételepet, „Budapest Kaliforniáját” rohamozzák meg, hogy kikaparjanak maguknak vödörnyi kocszot a betonkeményre fagyott szemétdombok alól. A Központi Vásárcsarnok bejáratához már este odafekszenek az emberek, és dideregve várják a hajnalt, míg meg nem nyitják az ajtókat és megjön a kenyér.

Minden együtt van ahhoz, hogy színre lépjen a város különös figurája, Róbert bácsi, akinek fogalommá vált nevét generációk őrizték meg emlékezetükben, s akiről kötetnyi cikk jelent meg a következő világháború kitéréséig.

Apostol vagy szélhámos? – tették fel a kérdést a lapok, de egyértelmű választ egyik sem tudott adni. „A városnak ez a ritka jó bolondja” – a Budapesti Hírlap nevezte őt így – állandó témája volt a sajtónak. Tollhegyre tűzték, boncolgatták, ízekre szedték, ami érthető, mivel tevékenysége alkalmat adott Budapest munkás- és értelmiségi nyomorának bemutatására.

Kutatómunkám során sikerült felderítenem Róbert bácsi elő- és utóéletét, mielőtt azonban kiteríteném a magam kártyáit, a tárgyilagosság megköveteli, hogy úgy mutassam be őt, ahogy a „köztudatban élt”. Ezért előljáróban lényeges részleteket idézek két hetilapunk cikkéből:

„...a húszas években mindenki ismerte Budapesten. A villamosok megálltak, ha Róbert bácsi intett nekik – hadd kászálódjék fel az öregúr, a szegények jótévedője. A lapokban dicsőítették, a szegények áldották a nevét – ő volt az, aki ingyenkonyháján, a Kálvin téren, a Kálvária téren, a Haller téri szegénypiacon, az Almássy téren, ingyenebédet osztott az éhezőknek... S egyszer csak, amikor már egy évtizede működtek Róbert bácsi konyhái és neve fogalom-má vált, becsapott a bomba. Kiderült, hogy a sonkákat, a szalámikat és egyéb csemegéket, amiket Róbert bácsi mázsaszámra káromkodott össze, és a finom ruhákat, amelyeket goromba szóval követelt ki a gazdagoktól a szegényeknek, a szegények sohasem látták. Mint ahogy az összegyűjtött pénzek nagy részét is elikkasztotta Róbert bácsi, a nyomor vámszedője, aki az éhezőkön keresett pénzéből Bécsben két házat vásárolt... Gyorsan elsimitották az ügyet. A rendőrség megállapította, hogy a szélhámos bécsi vagyonát nem áll módjában elkobozni. S vilámgyorsan kisütötték azt is, hogy nem magyar állampolgár, tehát nem szabad ellene eljárást folytatni, hanem ki kell utasítani az országból.”

A következő cikkrészlet sem tartalmaz új elemeket:

„Ez a jó lélek szüntelenül gyűjtéseket rendezett, s nagy hírverés közepette osztogatta a nyomorultaknak jótékonsági akciója híg levesét. Amíg egy szép napon kiderült, hogy a »meleg szívú« Róbert bácsi, a szegények jótévedője, a nyomor enyhítője, közönséges szélhámos. Az összegyűjtött pénz jó részét elikkasztotta és külföldre sítolta. S mert – rejtélyes úton-módon – török állampolgársági papírok voltak a zsebében és a Horthy-Magyarország nem akarta elrontani viszonyát azzal az országgal, mégsem csukták le, hanem egyszerűen kiutasították. Vagyis: mehe-

tett a nyomorultak bőrén szerzett vagyona után.”

Nem áll szándékomban Róbert bácsit földre szállt angyalnak feltüntetni. Már csak azért sem, mert nem hiszek az angyalokban, de az ördögökben sem... Néhány megjegyzés azért kikíváncsít belőlem.

Serdülőkorom idején Róbert bácsi már Bécsben élt. Népkonyhák azonban – a székesfőváros kezelésében – továbbra is működtek Budapesten. Nem beszélve a különböző egyházak hasonló jellegű karitatív tevékenységéről. Családi szegénységünk miatt a háború éveiben magam is belekóstoltam az ingyenlevesbe, 1945 után pedig az egyik „demokratikus népkonyha” törzsvendége voltam. Elárulom, a kettő között lényeges különbséget nem tapasztaltam. A népkonyhák étrendje az egész világon – már ahol szükség van ilyenekre – azonos színvonalon mozog. Az arra rászorulóknak el sehol sem raknak „sonkákat, szalámikat és egyéb csemegéket”. Aki népkonyhára jár, nem is számít ilyesmire. Meleg leves, egy tányér főzelék, olykor egy szelet hús, hozzá egy karéj kenyér – ennél többre szegény itt nem vágyik. Fontos, hogy ingyen adják. Az éhes embert az sem érdekli különösebben, mi a neve a jótévedőnek: Róbert bácsinak vagy Mariska néniének hívják, s az is közömbös számára, mely szervezet vagy intézmény áll a tányérjába löttyintett lebbencsleves mögött.

Cseppet sem lágyulok el a meghatótságtól, ha visszagondolok ifjúságom ingyenkonyháira, ám azt sem tagadhatom, hogy az adott körülmé-

A jótékony ételosztó

nyek között jóval többet jelentettek a semminél. Az idézett cikkekből egy dolog derül ki: a már középkorú Róbert bácsi a húszas évek első felében kezdte meg „áldásos” tevékenységét a pesti köztereken. Ki volt ez az ember, honnan jött, mit csinált azelőtt? Erre eddig egyetlen cikk sem tudott választ adni. Legkevesebb az újságírók hibáztathatók azért, hogy Róbert bácsi előéletéről a szó szoros értelmében nem tudtak semmit. Ha ismerték volna múltját és családi körülményeit, sok mindennel vádolhaták volna, csak azzal nem, hogy ingyenkonyháiból gazdagodott meg. Annál az egyszerű oknál fogva, mert eredetileg is gazdag volt! No igen, tegyük fel, hogy így van, mondhatja a jóhiszemű olvasó, de akkor miért adta fejét a szegények istápolására? Hiszen találhatott volna magának kellemesebb időtöltést is annál, mint hogy saját kezűleg mérjen krumplicsésztelevést a munkanélküliek bádorgatónyájába. Ha pedig mégis ezt tette – és ezt tette –, akkor nem úgy vetődik fel a kérdés, mint a húszas években: apostol vagy szélhámos?, hanem így: apostol vagy bolond? Erre szeretnék a következőkben válaszolni.

A történet a 19. században kezdődik, amikor Jemenben fellángolnak a zsidók életét veszélyeztető támadások. Egy jemeni zsidó család Jaffába menekül. A csónakban, mellyel a Jaffába induló gőzhajóhoz eveznek, a család tizenkét éves lánya (!), akinek férje akkor tölti be tizenharmadik évét (!), fiúgyermeket szül. Az újszülöttet Róbertnek nevezik el, belőle lesz évtizedekkel később az az öregúr, akinek intésére a nyílt pályán megállnak majd a pesti villamosok. „Rejtélyes úton-módon” szerzett török állampolgársága így már nem is olyan rejtélyes, mivel családjának szülőföldje, Jemen, 1517-től 1918-ig török uralom alatt állt...

Az ugyancsak török fennhatóságú Jaffából a család a nagyszülőkkel együtt – akik, miként a jemeni zsidók többsége, kitűnő arany- és ezüstművesek – Hollandiába megy, mivel már korábban összeköttetésben állt amszterdami gyémántkereskedő körökkel. Ott veszik fel a foglalkozásuknak megfelelő új családi nevüket. Az atya családja a Feinsilber, az anya családja a Feingold nevet. Így lesz a kisfiúból Feinsilber Róbert. A romantikus körülmények között született fiúcska édesapja három év múlva meghal. Az anya ismét férjhez megy, a kis Róbertet azonban teljesen elkülöníti pajtásaitól. Nevelőjével külön házban helyezi el, ahol szigorú vallásos nevelésben részesül.

Felserdülése után Feinsilber Róbert gazdag szülei támogatásával beutazza a világot. Barangolásai során eljut Oroszországba, ahol sikerül

gyar katonák után. Ezt támasztja alá B. László Olivér esete, aki másodéves egyetemi hallgatóként kerül az orosz frontra. A fiatalember 1916. július 6-án Lucknál hadifogságba esik. Három és fél évet tölt Szibériában, onnan Harbinba veti a sorsa, majd kalandos körülmények között átszökik Kínába, és Sanghajban telepedik le. B. László Olivér helyzetéről Harbinból elsőként báró Budapest számla be hosszú levelében az akkor már Budapesten tartózkodó Feinsilber Róbertnek, akinek nevét az idő tájt Szibériában jobban ismerték, mint nálunk. Megkockáztatom, hogy Róbert bácsit ehhez hasonló emberbaráti küldetés vezérelte Magyarországra az első világháború második esztendejében.

A személyére vonatkozó első hazai adat Bányai Jenő „Fejezetek a magyarországi »Baptisták Árva-háza« történetéből” című dolgozatából származik:

„A Baptista Hitközség 1916 őszén vagy 1917 kora tavaszán Feinsilber Róberttől árvaház céljára megvásárolta az I. ker. Torbágyi út 14. sz. alatti kb. 3 holdas gyümölcsösét a rajta álló két ingatlanal együtt. Majd a fővárosba telepített árvaházat 1924-ig e helyen működtette. Róbert bácsi a Torbágyi úti ingatlanon adott otthont olyan öngyilkos nőknek, akiket csak a gyors orvosi beavatkozás mentett meg az élet számára. Az adásvételi szerződés szerint átmeneti időre a kisebbik épületben továbbra is ott maradhettek Róbert bácsi gondozottjai. Ez a »társbérlet« kb. 1919 telén szűnt meg.”

A többit tudjuk. Azt már kevésbé, hogy az ingyenkonyhák mellett volt egy másik „jövédelmző” foglalkozása: éveken át „lebeszélő” irodát tartott fenn öngyilkosjelöltek számára. Később naponta sorra járta a kórházakat, meglátogatta az életuntakat, anyagi segítséget nyújtott nekik, munkát keresett számukra.

Egy pesti újságíró – valamennyi között a legtárgyalagosabb – megírta: „1945 tavaszán orosz inget viselő, furcsa külsejű, szakállas ember kopogtatott be Bécsben a Rossauer gasse 3-as számú ház egyik lakásába. A főbérlet, egy kiadóállalat vezetője nyitott ajtót. Az aggasztán az albérletben lakó barátját kereste. – Vidékre költözött – felelt az asszony. Az öregember keserves sírásra fakadt, és elmondta, hogy minden reménye szertefoszlott. Most érkezett meneküléséből, hajléktalan, és a barátjánál szeretett volna aludni.”

A „furcsa külsejű, szakállas ember” Róbert bácsi volt, aki végül is beköltözött a megüresedett albérleti szobába, és ott maradt tizenkét évig.

Volt hát ideje elmesélnie lakásadóőjének, miként sikerült élve megmenekülnie a náci pokolból. Kévszám a valószínűsége annak, hogy a Gestapo méltányolta volna egy tolsztojánus zsidó szociális munkásságát. Talán török állampolgárságának köszönhető, hogy túlélte a második világháborút. Az, hogy hol és hogyan, már örök rejtély marad.

Az ötvenes években az újságíró meglátogatta őt bécsi otthonában, és feltette neki a kérdést: „Mi igaz abból, hogy milliókat szerzett a jótékonsági üzletben? Róbert bácsi dühösen tiltakozott: „Rágalom! Én azelőtt is gazdag ember voltam, és a sajátomból is sokat adakoztam. Édesapám milliomos volt Konstantinápolyban.”

Néhány hónap múlva elhatárolódott rajta az elmebaj. A steinhofi tébolydában hunyt el 92 éves korában.

Apostol volt, szélhámos vagy bolond? Akinek enni adott, annak édes mindegy...

Szilágyi György

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés
Zuglóban, Vezér u. 156. VITA-
PHARM. Hétfő-szerda 15–16-ig.
Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantá-
tumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III.
1. 320-4778. www.drviragdent.hu
és www.mini-implantatum.hu

**Tóthné Hívös Katalin fogtechni-
kustester.** Fogsorok, hidak készí-
tése, javítása soron kívül. Fogszabá-
lyozó, fogfehérítő. Fogászati háttér
biztosított. Szolid árak. Mozgáskor-
látozottakhoz házhöz megyünk. Hé-
tvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt.
51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz kö-
zel. 06-30-222-3016, 06-1-356-
9372.

**Önkéntes programunk változat-
lanul működik és folytatódik!** Gye-
re velünk önkéntesnek Izraelbe!
Csoport indul: április 22. – május 13.
Bővebb információ és jelentkezés:
Deutsch János, +36-20-233-8454,
janos.deutsch76@freemail.hu, vagy
az Izraeli Kulturális Intézetben (VI.
ker., Paulay Ede u. 1.) minden ked-
den, 16–17 óra között.

**19–20. századi magyar és külföl-
di művészek festményeit** keressük
megvételre készpénzért gyűjtők,
befektetők részére. Nemes Galéria,
1024 Bp., Szilágyi Erzsébet fasor 3.
Tel.: +36-1-302-8696. Mobil: 06-30-
949-2900. E-mail: nemes.gyula@ne-
mesgaleria.hu

Órajavítás, faliórák felújítása
garanciával. Jung Péter, VII., Garay
u. 45. 06-70-505-5620, www.jungo-
ras.hu

Halálozás

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
80. életévében elhunyt szeretett
édesapám, dr. Rosner László Lajos.
Gyászolják: lánya, *Judit*, unokái,
David és Rachel, testvére, *Ervin*, va-
lamint barátai. Emléke legyen áldott,
z'1.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek
Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető

az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsekk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézkése a 06-(1)-767-8262-es

számon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

A szakadék szélén

**Búcsú Aharon Appelfeldtől, akinek nem sokkal halála előtt jelent meg
Meine Eltern (Szüleim) című regénye.**

Ha a világ történelmében szerencsésebb fordulat következett volna be, ak-
kor Erwin Appelfeld Erwin Appelfeldként halt volna meg. De nem ám Izra-
elben ez év január 4-én, hanem talán valahol Kelet-Európában. Arrafelé, ahol
1932. február 16-án megszületett: Stara Zhadovában, az akkoriban román, de
ma már ukrán Csernyivci közelében, egy kisvárosban.

De Erwin, a német nevű zsidó fiú ekkor már régés-rég az Aharon nevet vi-
selte: Aharon Appelfeldről, arról az izraeli íróról van szó, akinek szakfánia
kellett a háború és a holokauszt után a származásával, mert ezt kívánta az új,
zsidó állam cionista krédója. Ez a név természetesen csak egy címke volt.
Egészen a haláláig nem foglalkoztatta olyan mértékben semmi sem, mint a
Bukovinában töltött ifjúsága. Barátja és kollégája, Philip Roth 1988-ban azt
írta róla, hogy „displaced writer” – azaz a helyéről elsodródott, a hazájából el-
űzött író, aki „displaced fiction”-t, azaz a hazájából elűzött irodalmat ír.

Appelfeldnek tényleg csaknem valamennyi regénye Kelet-Európa letűnt
zsidó világában játszódik. És a középpontban csaknem mindig a saját és
a családja története áll. Az utolsó, a minap
megjelent *Meine Eltern (Szüleim)* című
könyve életművének logikus befejezése.

Szülei sorsa Appelfeld számára súlyos
trauma volt. Olyan sokkoló tapasztalat,
amely kínozta, de ugyanakkor – az írás fo-
lyamán – termékennyé is tette. Édesanyját
a náci a saját házuk előtt lötték agyon,
mialatt ő, a nyolcéves kisgyerek, mumpsz-
szal ágyban feküdt. Csak utolsó sikolyát
hallotta. Az apa és a fiú túlélte a pogromot,
de a munkatáborban szétválasztották őket.
Appelfeld csak évekkel később, Izraelben

látta viszont az édesapját. Az idős úr – létrán állva – éppen narancsot szüre-
telt.

A *Szüleim* első oldalain a szerző elmagyarázza írói technikáját: „Nem em-
lékirodalmat írok, mert az művészetellenes szándék lenne. Mindenesetre az
akkoriban megélték képezik azt a talajt, amiből írásom kinőtt.”

Appelfeld a realitást és a fikciót olyan szétbogozhatatlan textúrává, olyan
költői szöveggé formálja, ami folyamatosan elidegeníti, ugyanakkor feldúsít-
ja az emlékfoslányokat.

Ma, az író halála után, a *Szüleimet* fájdalmas búcsúzásnak érezzük. A re-
gényben az ugyancsak Erwin nevű fiú szemszögéből beszél el a történetek.

A fiú 1938-ban nyaralni megy a szüleivel a Prut folyó mellé, egy üdülőbe.
Erwin a regényben tízéves, azaz négy évvel idősebb, mint annak idején valójá-
ban volt. Figyelemmel követi a csak zsidó turisták által látogatott helyen a
kis drámákat.

Appelfeld érzékenyen követi a szakadék szélén játszódó jeleneteket, azokat
az embereket, akik érzik a közeledő katasztrófát, de még utoljára szeretnének
– a rosszra nem gondolva – egyet nyaralni. Úsznak, túráznak, szerelemben es-
nek, csálnak és veszekednek. A háborús veszélyről értekeznek, és egészen
mellékesen egy „aprócska pogrom” áldozatai lesznek, ahogyan utólag az
egyik zsidó nyaralóvendég csendesen megjegyzi. Román parasztok részeg
hordája többüket megtámadja és kegyetlenül megveri.

Erwin szülei távolságot tartva kommentálják a történeteket. Vagy sutto-gva
azt mérlegelik – nehogy a kisfiú meghallja –, emigráljanak-e. Máskor az
édesapja a nők szabados fürdőruháján élcelődik. De mindenekelőtt politikai-
lag motivált fitneszprogramot végeztet a fiával. Egy antiszemita diáktársra
ugyanis cukkolja a gyereket az iskolában. Végre meg kell a fiúnak tanulnia,
hogyan védje meg magát. Az edzés sikeresnek bizonyul: a nyári szünet utáni
első verekedésük döntetlennel végződik. Erwin vérző orral ugyan, de büszkén
tér haza.

A regény meszerű epizóddal fejeződik be: az egyik nyaralóvendég, egy
amputált lábú férfi, a hazaérkezés után röviddel meghal. A végrendeletből ki-
derül, hogy gazdag és nagyvonalú ember volt. Az egy lábú férfi – ahogyan
emlegetni szokták – szegény zsidó polgártársaira hagyta a vagyonát. „Ezután
már nem lesz a városban olyan zsidó, akinek nincs tető a feje fölött” – jelen-
ti be a temetésen a meglepett gyülekezetnek az egyik búcsúztató.

A többi eseményről Appelfeld hallgat: nem sokkal ezután alighanem min-
dent meg fog semmisíteni a háború, az egy lábú ember hagyatékát éppen úgy,
mint zsidó örökösait. A szülők további sorsa is rejte marad: a család – való-
színűleg – még hosszú ideig együtt fog maradni. „Annak a megérzése, hogy
mindaz, ami volt, soha többé nem tér vissza – jegyzi meg Erwin –, a házban
tartott bennünket.”

(Martin Doerry: *Am Abgrund. Der Spiegel*, 3/2018)

Fordította: Benyó Marianna

Naftali Kraus halálára

Morénu, tanítómesterünk – ezt a
kitüntető címet kapta az ORZSE-től
sok évvel ezelőtt. Az egész magyar
zsidóságtól is megkaphatta volna.

Mindenről írt, amit zsidóságból,
hitből tovább kívánt adni utódainak.
Évekig munkatársunk volt. Számos
vita övezte kapcsolatunkat, mert szá-
mára a kompromisszum szó ismeret-
len volt. Képtelen volt felfogni: ha
valakivel beszélünk vagy írunk róla,
aki például testi hibás, nem mondjuk
a szemébe, hogy te púpos, vak, béna
vagy. Dacára, hogy igaz!

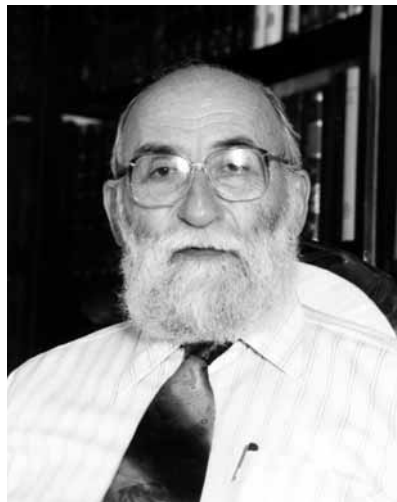
Gyakran „belecsapott a lecsóba”.
Eleinte. Később benne is hagyta a
kezét.

Nézem a tíz évvel ezelőtt készült
interjút, amelyben arról is szólt,
hogy volt ő már minden, rasszista, fajvédő, náci stb. – a médiában.

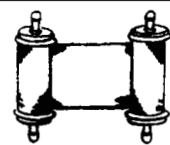
Vallásos könyveit az antiszemitáknak is írta. Olvassák el! Tudják legalább,
kiket gyűlölnék!

Kikezdte a Síp utca világi és vallási vezetőit is. Mérhetetlen gúny és humo-
rizálás az egyik oldalon. Hatalmas tudás, a Szentírás „bulvárosítása”, hogy
mindenki értse, a másik oldalon.

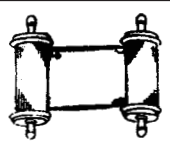
Naftali! A több mint két tucat remekműved segít megőrizni emlékedet.
Z’L.

Kardos Péter

IMAI DÓK

Templomok	Péntek este Febr. 16.	Szombat reggel Febr. 17.	Péntek este Febr. 23.	Szombat reggel Febr. 24.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	18.00	9.00	18.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuváros u. 4.	17.00	8.00	17.10	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	17.00	8.00	17.15	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	17.00	9.00	17.15	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.00		17.00	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykörösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.30	9.30	17.30	9.30
Debrecen (Pásti u. 4.)	17.00	8.00	17.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	17.00	8.00	17.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	16.45	8.00	16.45	8.00
Pécs (Füredő u. 1.)	17.30	8.30	17.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	

NAPTÁR

Február 16. péntek

Ádár 1.

Gyertyagyújtás: 4.50

Február 17. szombat

Ádár 2.

Újhold 2.

Február 22. csütörtök

Ádár 7.

Szombat kimenetele: 5.57

Február 23. péntek

Ádár 8.

Zájin Ádár

Február 24. szombat

Ádár 9.

Gyertyagyújtás: 5.01

Február 28. szerda

Ádár 13.

Szombat kimenetele: 6.07

Eszter bójtje

Büntethető a „lengyel haláltáborok” kifejezés használata

A lengyel parla-
ment az MTI jelen-
tése szerint megsza-
vazta azt a tör-
vényt, amely bü-
ntethetővé teszi, ha a
sajtóban Lengyel-
országra hárítják a
náci Németország
által elkövetett bü-
ntettekért való fele-
lősséget, többek kö-
zött azáltal, hogy a
„lengyel haláltábo-
rok” kifejezést al-
kalmazzák.

A törvény mellett a 460 fős szejmben 279 képviselő – mindenekelőtt a kor-
mányzó Jog és Igazságosság, valamint az ellenzéki Kukiz'15 tagjai – szava-
zott. Csak 5 honatya voksolt nemmel, 130 ellenzéki képviselő viszont tartóz-
kodott a szavazástól.

Az új előírásokkal a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézetéről (IPN) szóló
törvényt módosítják, így az IPN ügyészei büntetőjogi eljárásokat indíthatnak
majd azok ellen, akik „nyilvánosan és a tényeknek ellentmondva” Lengyelor-
szágot, illetve a lengyel nemzetet a náci büntetteiben való bűnrészességgel
vádolják, vagy „kirívóan csökkentik e tettek valódi elkövetőinek fele-
lősségét”.

Az ilyen tettét pénzbírsággal vagy három évig terjedő szabadságvesztéssel
sújtának. Az új szabályozás egyaránt vonatkozik a lengyel és a külföldi ál-
lampolgárokra, „függetlenül a tett elkövetésének helyszínén érvényes előírá-
soktól”. Nem számít majd büntetnek viszont, ha ezt „művészeti vagy tudomá-
nyos tevékenység keretében” követnék el.

Az előterjesztők a törvénymódosítások révén mindenekelőtt a nyugati saj-
tóban alkalmazott fordulatok használatát akarják korlátozni. *Patryk Jaki* len-
gyel igazságügyi miniszterhelyettes a parlamenti vita során rámutatott: világ-
szerte minden második nap merül fel a „polish death camps” kifejezés, s a
lengyel állam eddig nem tudott hatékonyan szembeszegülni ezzel. Varsó több
éve próbálja felhívni a nemzetközi közvélemény figyelmét arra, hogy a „len-
gyel haláltáborok” típusú kifejezések sértőek és ellentmondanak az igazság-
nak, mert a táborokat a náci németek hozták létre a megszállt Lengyelország
területén.

Eleven vitát váltott ki a törvénymódosítás azon része, amely külön kitér „az
ukrán nacionalisták által 1925 és 1950 között elkövetett büntetésekre”, tiltva
többek között a Harmadik Birodalommal kollaboráló ukrán alakulatok bü-
ntetteinek tagadását. Az ilyen tettek példájaként a jogszabály „az ukrán nacio-
nalistáknak a zsidók kiirtásában való részvételét” említi, valamint az Ukrán
Felkelő Hadsereg (UPA) által 1943 nyarán elkövetett, több mint százezer len-
gyel áldozattal járó, Lengyelország által népiirtásnak minősített volhíniai mé-
szárlást.

Az említett kitételben az ellenzéki Polgári Platform képviselői „banderistá-
val” akarták helyettesíteni az „ukrán” jelzőt, amely szerintük adott összefü-
gésben megbélyegzi az ukrán népet. A végül megszavazott előírást előter-
jesztő, szintén ellenzéki Kukiz'15 azzal érvelt, hogy az ukrán jelző kihagyá-
sa „elmosná a felelősséget”.

A karate maccabis csillaga

Az MTK immár hagyományossá vált chanukkai ünnepségén egy karcsú, csinos, fiatal sportolónő, egy nagyon sikeres karatéka, Sterck Laura is lángot gyújtott. Nem remegett a keze, hiszen lauderes korában sokszor volt részese ennek a szép rituálénak.

Sok oka volt annak, hogy Laura legyen a soros interjúalanyom. Ezek közül az egyik legnyomósabb, hogy az Új Életet minden bizonnyal többen olvassák a sportszerető emberek közül, mint ahányan ismernék a karatét, ennek is azt az ágát, a katát, amelyet Laura űz.

A figyelmemet elsősorban az vonzotta személyére, hogy a múlt év nyarán aranyéremmel tért vissza Izraelből, a Maccabi Világjátékokról. A bennfentesek véleménye szerint ilyen fölényrel és profizmussal egyetlen sportág egyetlen versenyzője nem állt a dobogó legfelső fokán. Pedig ezúttal is a világ mintegy tízezer zsidó sportolója mutatta be tudását, erejét. 2017-ben immár másodszor lett győztes sportágának női szakágában, s ez a duplázás ugyan csak figyelemre és tiszteletre méltó eredmény.

Laura karrierje is úgy kezdődött, ahogyan a legtöbb sportoló esetében. Édesanyja szinte már tipegős korában észrevette, hogy kislánya az átlagosnál nyüzsiszebb, ezért beíratta bébibalettire. Majd kihasználva korán megmutatókozó vonzódását az állatokhoz (találkozásunkkor is magával hozta szerelmetes társát, az okos tekintetű, kistestű Lola kutyust, miközben német juhásza, Tootsie, ottthon őrizte a házat), Laurát lovaglásra adták, miközben volt egy kis kitérő a teniszezés világába. Végül 8 évesen kikötött a japán önvédelmi sport, a karate izasztó, minden fizikai erejét lekötő világában. És a jótévedés hála, itt ragadt. Itt szerzett magának hazai és nemzetközi hírnevet.

A kata a karate formagyakorlatainak bonyolult, izgalmas világa. Sterck Laura oly módon vette birtokába a karate ezen szakmai ágát, hogy évek óta szinte megszakítás nélkül nyeri a magyar bajnokságokat ifjúsági és felnőtt szinten. Mindközben találkozott a sportolás egyik

legszebb részével, a nemzetköziséggel, a külföldi utazásokkal, a világ minden részén megrendezett nagy versenyek izgalmas világával. Járt szinte valamennyi európai országban, de volt Chilében, Indonéziában, Malajziában, Japánban, Kínában, Marokkóban, Dubaiban és 3 hónapos edzőtáborban az Egyesült Államokban. És még csak a napokban töltötte be a 21. életévét. Botrányosan fiatal.

Sterck Laura 4 éve az MTK élversenyzője. Edzője a karate-válogatott szövetségi kapitánya, Büchler Zsolt, aki szintén a magyarországi zsidó közösséghez tartozik. Laura életét két dolog tölti ki, a napi kétszeri edzés és tanulmányai a Corvinus Egyetem nemzetközi szakán. Nevetve mondja: igyekszem jól beosztani az időmet. Életében nagy támasza két évvel idősebb nővére, aki az ELTE politológus hallgatója.

A világot járt és látott sportoló életében tavaly óta Izrael kitüntetett helyet foglal el, bár már másodszor járt a szeretett szép országban. Az első alkalommal egy furcsa apropó te-

remtett lehetőséget a látogatásra. Egy Bakuban megrendezett világvetélyen az izraeli válogatottal utazott egy buszon, amikor is robbanószert találtak a biztonságiak. Az izraeliek fájdalomdíjként és kárpótlásul vendégül hívták Laurát és társait házájukba.

Elmondhatom, hogy Laura sűrű életet él. Egyetemi tanulmányai mellett jó előre megtelt a versenynaptára. Jövőre Európai Maccabi Játékok Budapesten, aztán a nagy megméretetés 2020-ban: a tokiói olimpia. A japánok nemzeti sportja először szerepel az olimpiai számok között, és éppen a fővárosukban. Talán nem is véletlenül. Milyen szép lenne, ha katában a győzelmet egy magyar lány vinné el!

Laura versenyzői horizontján már a 2024-es párizsi olimpia is ott szerepel, még akkor is fiatal lesz – hölgyeknél ez természetes –, és nagy esélyes az aranyra.

Molát Ferenc

Mi az előnye, ha elmúltál 70 éves?

(Dávid Peleg, Dália Kibuc, Izrael)

Az emberrablókat nem igazán érdekled.

Tűzhelyzetben elsőnek engednek szabadon.

Senki sem várja el tőled, hogy bárhová is szaladj.

Amikor este 9-kor felhívják telefonon, megkérdezik, nem ébresztettek-e fel.

Az emberek már nem gondolják, hogy te hipochonder vagy.

Már nincs semmi, amit a nehezebb úton kellene megtanulnod.

A most vásárolt ruháid már nem használnának el.

Délután négykor is vacsorázhatsz.

Már nem próbálsz behúzni a hasad.

A szemed már nem lesz sokkal rosszabb.

Az egészségbiztosítónak befizetett összeg végre kezd kifizetődni.

Titkaid biztonságban vannak barátainál, mert nem emlékeznek rájuk.

Már nem kihívásként gondolsz a sebességkorlátozásra, amikor vezetted a kocsit.

Nem emlékszel, ki küldte neked ezt a listát.

Arra sem emlékszel, melyik újságban olvastad, és átutaltad-e az előfizetést.

A végső: továbbítsd azoknak, akiknek még emlékszel a nevére.

SPÁNN GÁBOR

Katonadolog

Az utóbbi időben tehető médiasegítséggel ugyancsak felborzolta a kedélyeket a hír: iskolák számára lőtérket építeni rendelt el a kormányzat. Megindult a véleményháború: militáns szempontból elhangzott, éppen itt az ideje, hogy az elpuhult, nem sportoló, magát védeni nem tudó tejbegríz-generáció kapjon egy kis katonás tartást. Na meg a közhangulat már ott tart, hogy ha egy fa mögül túlzottan leburnult, fogatlan férfiember lép elő szemeteslapáttal és söprűvel, a nők sikítva kapnak erényövkökhöz, a férfiak meg üvöltik: itt a Soros-migráns!!! Ellenzéki oldalán: nem elég a militáns közhangulat, az amúgy is túlterhelt diákságot újabb teherrel sújtják, lőtérre kell gyakorolniuk, hogy miként kell eltalálni szíriai színekre festett sóletkonzervert. Az én személyes véleményem az, hogy éppen itt volt az ideje, hogy legalizálják a lögyakorlatot. Visszaemlékszem gimnazista korunkra, nekünk még egy lelopott lövésgyakorlatért a kazánházba kellett menekülni, ha megfelelő társ is volt hozzá. De tovább nem viccelődöm ezzel a sikamlós témával, mert még rám fogják, hogy olyan vagyok, mint a Mórিকা: mindenről egy dolog jut eszembe...

Korosztályomnak tagjai még emlékeznek, hogy az ún. szocializmusban kötelező volt a sorkatonai szolgálat. Érettségi után volt egy sorozási behívó, és bizony aki nagyon súlyos betegséget nem tudott igazolni, vagy nem kézben vitte oda az egyik lábát, azt szigorúan besorozták minimum két évre. Aztán hogy milyen volt az élet a Néphadseregben bakaként, arról kérdezzék meg fiatalabbak a nagyszüleiket, de csak késő éjszakai órák.

Arra tisztán emlékszem, hogy már a gimnázium negyedik osztályában az álmunkban megélt és valóságosnak előadott szexkalandokon kívül egyetlen közös téma volt: kinek milyen ötlete van elkerülni a katonaságot. A legvadabb tippek jártak szájról szájra, és ha valakinek volt egy kalandor természetű orvos ismerőse, aki tudta, hogy milyen betegségek vannak a kiszuperálandók listáján, azt ha kellett, az ország távoli sarkában is felkeresték, megfelelően kitömött borítékkal. E tekintetben engem a jóisten először elejtett, majd utána a tenyerén hordozott. Elejtett, mert dongalábbal születtem, aminek az én gyerekkoromban nem létezett gyógymódja, csupán életmódja: magas szárú gyógycipő egy életen át. Képzelnék el egy serdülőkorú kamaszt, aki először táncba, majd kölcsönkért lakásba kíván vinni korabeli nőneműt, mekkora sikerre számíthat, ha kismamacipőben kérdezi a hölgytől: szabad egy táncra?

Viszont ez a születési hibám mentett meg, mert a sorozóbizottságban ülő orvos – aki egyébként reggel végezte az általános iskolát és délután az egyetemet – az ortopédustól vitt latin leletemet elolvasni sem tudta, és egy üldözőtt majom gyorsaságával ütötte be katonakönyvembe a létező legszebb pecsétet: katonai szolgálatra alkalmatlan.

Volt nekem egy élelmes, bohém, zsidó fiú osztálytársam, aki eldöntötte, hogy érettségi után valamelyik környező országba kér útlevelet, majd onnan alijázik Erebe, és számomra súgva még hozzátette: öregem! Én katona csak Izraelben leszek, de ott nagyon!

Ő azt a tippet kapta, hogy kreáljon magának szemidegsorvadást. Ehhez diagnosztikus igazolást adott neki egy szintén unsere vidéki szemorvos, és jól kiokította, hogy miként játsszon rá a négytagú bizottság előtt gyengénlátására. Én ugyan 5 perc alatt végeztem, de a magam tudatlan amhorec módján a sorozóbizottság folyosóján imádkoztam érte. Aztán a következő történt. Mikor sorra került, bement, és kezeivel a levegőben hadonászva először nekiment egy szemléltetőtáblának, melyen a katonaelet örömei voltak fényképeken. Majd bocsánatot kérve kis híján felrúgta a sorozóbizottság asztalát. Segítettek neki leülni, elolvasták a szemorvos hosszú diagnózisát, és rövid tárgyalás után kimondták a verdiktet: barátom alkalmatlan honvédségi szolgálatra.

Ő valahogy kibírta röhögés nélkül, és megkérte az ott vigyázzban álló katonai rendőrt, hogy segítse ki a folyosóra. Onnan az apja autójáig én kísértem. Az első italboltban bedobtuk legalább két deci Éva vermutot, és elváltak útjaink.

Jóval később tudtam meg, hogy kis híján ráfaragott. Egész délután ünnepeltette magát barátaival, majd úgy döntött, hogy este megnézi az éppen sikere csúcán levő Gérard Philipe filmjét az Uránia moziban. Elkésett, Híradó alatt ült le a sötétben, majd jött az akkor még divatos szünet, és megdöbbenésére a mellette levő széken a sorozóbizottság alvezedese ült egyenruhában. Pechjére a főtiszt felismerte, és ráförmedt: A vak elvtárs mit keres itt?!

Az én hapimnak már akkor PhD-je volt hochmecológiból, ezért némi gondolkodás után a nagyhatalmú tiszt felé fordult, és kissé elnézve a feje fölött, bizonytalanul azt kérdezte: Tessék mondani! Ez a busz megy Dabasra...?

...és ideje van a nevelésnek

Mosóporreklám:

– Nézze, milyen ragyogóan fehér lett ez az ing!
– Szép, szép, de nekem kockásan jobban tetszett...

Buszsofőr mottója:

„Aki integet, az búcsúzkodik, aki fut, az sportol. Az utas az, aki szép nyugodtan vár a megállóban.”

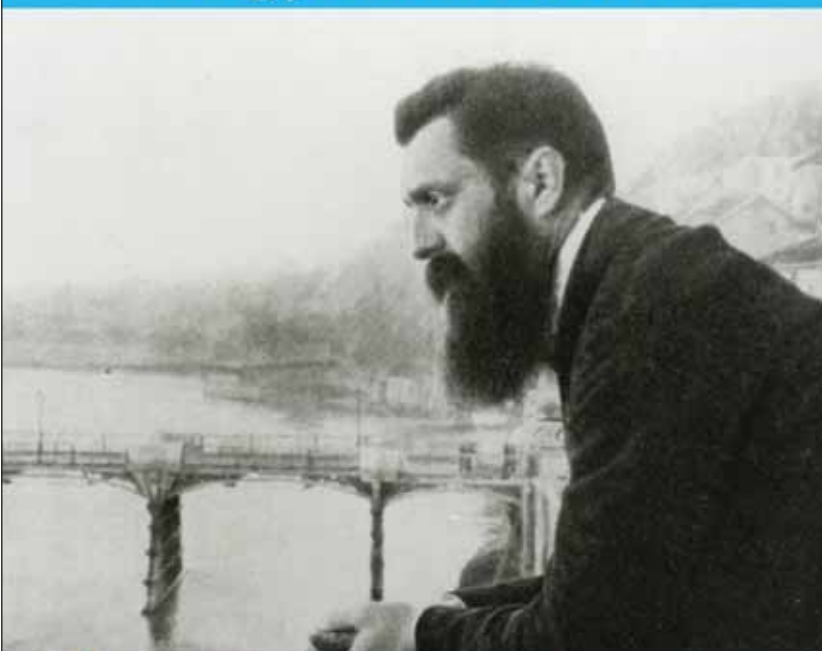
A kis molylepke először repül ki a szekrényből. Amikor hazaér, megkérdi tőle az anyukája:

– Na, milyen odakint?
– Nagyon örültek nekem, mert mindenki tapsolt.

Bíró: Hol volt ön 1993. július 7-én este nyolc órákor?

Tanú: Hol lettem volna? Otthon ültem, és egyik szememmel a naptárt, másikkal az órát figyeltem.

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ua.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

